

“Kijk daar gaat de koning” De Oranjes in Den Haag

“Look there’s the king” The House of Orange in The Hague

“Kijk daar gaat de koning”

De Oranjes in Den Haag

Den Haag en de Oranjes horen bij elkaar. Al meer dan vier eeuwen wonen de Oranjes bijna onafgebroken in Den Haag, eerst als stadhouders, later als koningen. In die periode hebben zij letterlijk hun stempel gedrukt op de stad en zijn omgeving. Prins Maurits nam zijn intrek in het Stadhouderskwartier aan het Binnenhof. Zijn opvolger Frederik Hendrik liet prachtige paleizen bouwen zoals Paleis Honselaarsdijk en Huis ten Bosch (het huidige woonpaleis van koningin Beatrix).

De Oranjes hebben niet alleen de stad veranderd; Den Haag vormt ook al eeuwenlang het decor waarin deze bijzondere familie “optreedt”. Geboorte, huwelijk en dood zijn voor de Oranjes traditioneel belangrijke gebeurtenissen die de voortzetting en het succes van de dynastie bepalen. Het zijn ook publieke momenten waarbij de inwoners van Den Haag delen in de vreugde of in het verdriet van deze familie.

“Look there’s the king”

The House of Orange in The Hague

The Hague and the House of Orange belong together. For more than four centuries members of the House of Orange have lived almost continuously in the city, first as stadholders and later as monarchs. During this period, they have quite literally left their mark on the city and its surroundings. Prince Maurits took up residence in the Stadholder Quarter in the Binnenhof; his successor Frederik Hendrik built magnificent palaces including Honselaarsdijk Palace and Huis ten Bosch (today home to Queen Beatrix).

Not only did the presence of the House of Orange change the cityscape; for centuries The Hague has also provided the backdrop for its public appearances. Births, deaths and marriages have traditionally been important occasions for the House of Orange, defining the continuity and success of the dynasty. These are also public moments in which the people of The Hague can share the family’s joy or sorrow.

Feesten, rijtoeren en spanningen

Den Haag is bij uitstek de plaats waar men de Oranjes “in het echt” kan zien, bijvoorbeeld tijdens Prinsjesdag. Tot ver in de 20ste eeuw lieten de Oranjes zich ook bij andere bijzondere gelegenheden rondrijden door de stad. Daarbij werd door de inwoners van Den Haag flink uitgedapt om de stadhouders en koningen een passend podium te bieden. Erebogen, feestversieringen en natuurlijk veel vlaggen sierden bij deze gebeurtenissen het straatbeeld. Lange tijd lieten de Oranjes zich zien op het meest Haagse feest bij uitstek, de Meikermis. In de 17de en 18de eeuw was het bezoek van de stadhouder en zijn familie het jaarlijkse hoogtepunt van deze kermis.

Maar er werd niet alleen gefeest. De positie van de stadhouders en koningen uit het Huis van Oranje-Nassau was en is nog altijd een onderwerp van discussie. Tijdens de zogenaamde stadhouderloze tijdperken in de 17de en 18de eeuw werden de Oranjes door politieke tegenstanders buitenspel gezet. En in de 19de en 20ste eeuw beleefde het koningshuis verschillende kritieke momenten. De strijd tussen de voor- en tegenstanders van de Oranjes werd vaak in het publiek uitgevochten, met veel straatruoer en manifestaties.

Celebrations, Processions and Tensions

The Hague is the pre-eminent location for seeing members of the Dutch royal family ‘in the flesh’ during occasions such as Prinjesdag (Prince’s Day). Until well into the 20th century, members of the House of Orange also took part in processions through the city to mark other special events. The people packed the streets on these occasions, offering the stadholders and monarchs a fitting arena. The streets would be adorned with triumphal arches, festive decorations and of course many flags. For many years, members of the House of Orange attended The Hague’s foremost celebration, the May fair. During the 17th and 18th centuries, the visit of the stadholder and his family provided the fair’s annual highlight.

It was not all about celebrating, however. The role of the stadholders and monarchs of the House of Orange was and continues to be debated. During the so-called stadholderless periods in the 17th and 18th centuries, the House of Orange was sidelined by its political opponents. And during the 19th and 20th centuries, the royal family has experienced some difficult moments. The struggle between the House of Orange’s supporters and opponents is often played out in public, with noisy demonstrations in the streets.